

Referat fra møte i Båt- og ferjeforum og Materiell- og miljøkomiteen.

Dato: 26.09.2017

Sted: Ruters lokaler, Oslo

1

Sakliste:

1. Velkomst på vegne av Båt og ferje forum/Materiell og miljøkomiteen
2. Runde rundt bordet
3. ZERO - Teknologi status på båt og ferje (*vedlagt presentasjon*)
4. Klima- og miljøvennlig transport frem mot 2025 (*vedlagt presentasjon*)
5. Pilot-E (*vedlagt presentasjon*)
6. «Lav- og nullutslippsløsninger for Ruters båtsamband (*vedlagt presentasjon*)
7. Fjord 1 – Operatørens perspektiv (*vedlagt presentasjon*)

Referat:

1. Velkomst på vegne av Båt og ferje forum/Materiell og miljøkomiteen

Nestlederne i henholdsvis Båt- og ferjeforum og Materiell- og Miljøkomiteen – Stig Kristoffersen og Arne Naas – ønsket velkommen til fellesmøtet.

2. Runde rundt bordet med orientering fra de enkelte medlemmer

Skyss (se vedlagt presentasjon): Sykkel-Vm har vært god test på hvordan man håndterer persontrafikk når privatbilen ikke har tilgang.

Ferje: Tildelt nye kontrakter med oppstart (17 samband) 18/19/20 Ferje. Alt tildelt for 10-12 neste år.

Båt: Politisk behandling i oktober

Hovedregelen er at man går over til brutto, men noen ruter forblir netto. De bynære kontraktene har nettopp tildelt nye kortvarige kontrakter, for å avklare teknologivalg før neste runde

Kontraktsmessige avklaringer: Ulik tolkning av operatør og oppdragsgiver, vedrørende prising av opsjonsår i «gamle» SVV kontrakter. Oppfordrer andre som har lignende saker til å ta kontakt/ikke inngå avtaler vedr. dette spørsmålet før det er skapt felles forståelse for konsekvensene av tolkningen. Kompensasjon for bortfall av sonekort er annen sak det jobbes med. Dersom noen fylkeskommuner arbeider med samme problemstilling, er det ønskelig at det tas kontakt med Skyss.

Oppland (se vedlagt presentasjon): Opprinnelig tenkt pantograf på elbussene, men ble depotlading. Skal anskaffe to fullelektriske busser. Håper på oppstart august 2019. Har fått midler fra Klimasats og Enova. Har 75% av produksjon på HVO, som er kostbart. Har gjennomført anbud på Hadeland. 40 busser på HVO. Jobber med Gjøvik-anbud, der drivstoff er uavklart. Muligens innfasingsmodell.

VKT: Jobber med strategi for bussanlegg, der biogass også er et element. Kostnadene blir lavere hvis det er ruteselskapene som gjør dette? I gang med anbud for rammeavtale for drosje. Forskjeller i organisering og kontraktsform er utfordringer knyttet til regionsreform.

Telemark: Jobber med ny ferge i Brevik, skal være elektrifisert. Har begynt å jobbe med resten av Telemark på buss, politisk bestemt at det skal være netto. God vekst i Grenland. Incitament på passasjerer fungerer godt.

Kolumbus: 5 batteribusser kjørende, og en selvkjørende. Stor suksess med HjemJobbHjem. Skal starte opp med flexruter i Sauda. Har fått nytt bussanlegg i Stavanger, privat finansiert – leid av Kolumbus. Skal også bygge i Haugesund. Har nettopp tildelt på Røværssambandet. Veldig god konkurranse, 1 av 2 båter er hybrid. Jobbes med båtanbud på byøyene. Bare brutto på båtene

ATB: Har vært involvert i både ferge og bussanbud som har vært ute noe. Jobber også med Fk hydrogenprosjekt. Det er også spennende å se hva som skjer med sammenslåing. Blir trolig ATB som tar over alt.

Ferje: Inngikk kontrakt i fjor sommer på Brekstad – Valset (to hybride ferger 50pbe) Flakk – Rørvik (2/3 hybridferger). Utfordringer knyttet til nettet, men store batteribanker. Skal bygges tre nye ferjekaier + at tre skal oppgraderes. 40% støtte fra Enova på ladeinfrastruktur. Fylket er infrastruktureier. De krevde ikke batteri, men satt krav om utslipp.

Buss: Trondheim sentrum + randkommuner. Inkl 35 elbusser, nylig bestilt av Tide. Skal ha egen konkurranse på 8 pantografer. Det blir også 12 metrobusser på 24m. Elbussene skal være operativ fra 1.mai 2018.

Ruter: Har gjort tre endringsordrer på to elbusser hver, med forskjellige teknologier. Skal begynne å kjøre i november, gitt at ladeinfrastruktur er på plass. Ti elektriske minibusser på Romerike. Skal også ut med Asker og Bærum. Romeriksambudet med 400 busser har planlagt oppstart juni 2019. Utkast til KGL ligger på nettet. Minimumskrav med EURO 6. Forsøk med bonus/malus-ordning for å legge på flere elektriske busser, også i løpet av perioden (Det legges opp til at man kan konkurrere på plan for innfasing, som følges opp med bonus/malus).

Hedmark: Har hatt dialogkonferanse om anbud i 2020. Har hatt mobilitetsuke i Hamar, og har demonstrert selvkjørende buss. Skal snart sette i gang elbusstesting, med støtte fra Klimasats.

Finnmark: Har søkt midler om å bygge anropsstyrte bussholdeplasser, blir bygd. Skal også bygge klimatilpassede venteskur. Biodiesel på alle busser, men problematisk med levering. Har miljødrift på tre ferjesamband. Regionsreform har framskyndet noen prosesser – bla knyttet til bussdepot og spørsmålet om brutto/netto.

Troms: Skal snart ut med anbud for test av elbuss og ladeinfrastruktur i Tromsø. Har fått støtte fra Enova og Klimasats. Har hatt en til en møter med operatører for buss Tromsø anbudet nylig, og skal lyse ut kontrakten i oktober. Etter det er det fortløpende utlysning av bussanbudene for resten av fylket.

Oppstart i september av pilot med sanntidsinformasjon på hurtigbåt og ferge. Nedskjæringer gir store utfordringer for store miløysatsinger på båt og ferje i dag.

AKT: Tildelt kontrakt for Kristiansandsområdet. Euro VI og diesel ligger i bunn for ny kontrakt i Kristiansandsområdet. Alle bybussene blir hybrid. Det var 2 opsjoner; fossilfritt drivstoff og el-buss på 2 sentrumsnære linjer. Begge opsjonene er tatt ut.

Nytt bussanlegg for denne kontrakten skal stå klar før oppstart 1. juli 2018.

Møre og Romsdal: En del ferjekontrakter går ut i 2020, som det jobbes mye med. Delt opp i 6 pakker. Den første er Sulapakken, der kontrakt er inngått. Har brukt 85% pris som vurdering. Har fått tilbud med elektrifisering, med batteribank på land. Gjennomgående bruttokontrakter. Er også med som observatør på PILOT-E sitt Fiskerstrand-prosjekt.

3. ZERO - Teknologi status på båt og ferje (v/ Marius Gjerset, Zero - vedlagt presentasjon)

3

4. Klima- og miljøvennlig transport frem mot 2025 (v/ Rolf Hagmann, TØI - vedlagt presentasjon)

Hovedpunkter fra spørsmålsrunde:

- Erfaringer fra andre land viser at elektrifisering av hele linjer er gir bedre grunnlag for å gjøre reelle erfaringer – og samarbeid med planmyndigheter.
- Ingen tekniske eller fysiske grunner til at elbuss skal være dyrere – kommer til å bli konkurransedyktig på pris etter hvert som teknologi på drivlinje og batteri modnes.
- Rapporten forutsetter syv års avskrivning på elbuss. I realitet vil levetid bli lengre, og tallene for elbuss ytterligere fordelaktig.

5. Pilot-E v/ Cathrine Wyller, Forskningsrådet – vedlagt presentasjon

6. «Lav- og nullutslippsløsninger for Ruters båtsamband» v/ Anita Eide, Prosjektleder strategi, Ruter – presentasjon vedlagt.

7. Fjord 1 – Operatørens perspektiv v/ Tor Vidar Kittang, prosjektdirektør, Fjord 1 - presentasjon vedlagt.

Oslo, 29.09.2017
Ola Viken Stalund